

طراحی الگوی برنامه درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی دوره اول متوسطه ایران

کیوان تیاری: دانشجوی دکتری رشته علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات تهران، تهران، ایران.
عزت ا... نادری*: هیأت علمی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات تهران، تهران، ایران.
مریم سیف نراقی: هیأت علمی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات تهران، تهران، ایران.

چکیده: هدف پژوهش حاضر طراحی الگوی برنامه درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی دوره اول متوسطه ایران بود. پژوهش به روش زمینه‌ای انجام شد. جامعه آماری شامل دو گروه: ۱- استادان و متخصصان برنامه درسی به تعداد ۷۹ نفر ۲- معلمان دوره اول متوسطه به تعداد ۴۶۶ نفر بودند. حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان، برای گروه اول ۵۲ نفر و برای گروه دوم ۸۴ برآورد گردید و به روش تصادفی ساده انتخاب شده‌اند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بوده است که با روش خرد تجزیه و تحلیل شدند. نتایج پژوهش نشان داد که میزان هماهنگی مؤلفه‌های الگو با برنامه درسی ملی دوره اول متوسطه ایران، مؤلفه‌های (اهداف و مقاصد برنامه درسی نیمه متمرکز، رویکردهای طراحی و تدوین برنامه درسی نیمه متمرکز، شاخص‌های ارزشیابی و اصلاح برنامه درسی نیمه متمرکز)، هماهنگی کامل وجود دارد و پس از اجرای آزمون مشخص شد بین نظر متخصصان و معلمان در رابطه با مؤلفه‌های الگو هماهنگی کامل وجود دارد.

واژگان کلیدی: برنامه درسی نیمه متمرکز، تمرکزگرایی، تمرکززدایی، برنامه درسی ملی.

***نویسنده‌ی مسؤوول:** هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات تهران، تهران، ایران.

(Email: kivan.tayari@yahoo.cim)

مقدمه

از نیمه دوم قرن بیستم با توجه به تحولات سریع سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ضرورت برخورداری از برنامه درسی منعطف و سازگار با تغییرات اجتماعی و فرهنگی و مشارکت بیشتر در تصمیم‌گیری‌های آموزشی احساس شده است (ایزدی، ۲۰۰۰). و از حدود ۱۰۰ سال پیش، همواره این سؤال در حوزه نظام آموزشی کشورها مطرح بوده است که تصمیم‌های مربوط به برنامه درسی در کجا و توسط چه کسی باید اتخاذ گردد. نحوه ترکیب تصمیم‌گیرندگان برنامه‌های درسی و توانایی‌های معلمان در استفاده از این انعطاف برنامه درسی، درجه تمرکز یا عدم تمرکز این‌گونه برنامه‌ها را تعیین می‌کند. با توجه به نظر آیزنر می‌توان برای توزیع ساختار قدرت و تصمیم‌گیری در برنامه درسی سه حالت در نظر گرفت: ۱- متمرکز، که تصمیم‌گیری‌ها در رده‌های بالا اتخاذ و به رده‌های پایین اعلام می‌گردد ۲- عدم تمرکز، که می‌توان آن را به عنوان انتقال تصمیم‌گیری، مسئولیت‌ها و وظایف از سطوح بالاتر به سطوح پایین سازمان تعریف کرد ۳- نیمه متمرکز، که تصمیم‌گیری‌ها در آن معطوف به آینده‌اند و در طی زمان برای کاربرد در محیط‌های مختلف اعتبار می‌یابند (هنسون، ۱۹۹۸). مروری بر ادبیات پژوهش‌ها نشان داده است که در سال‌های اخیر توجه به سمت تمرکززدایی در برنامه‌های درسی در حوزه آموزش و پرورش بویژه برنامه ملی درسی مطرح بوده است؛ برنامه درسی در عصر جهانی شدن باید در قالب تعلیم و تربیت شهروندی، تعلیم و تربیت اجتماعی، سواد اجتماعی، برنامه درسی درهم تنیده و جامعه یادگیرنده، در نظر گرفته شود؛ انطباق محتوای آموزشی برای مقابله با بعضی چالش‌های به وجود آمده از طریق دنیای جهانی شده ضرورتاً نیاز به تدوین در برنامه درسی مانند برنامه درسی ملی را می‌طلبد. با توجه به اینکه تغییر در نظام های آموزشی بسیاری از کشورهای جهان در حوزه آموزش و پرورش با اجرای " سند ملی برنامه درسی " صورت گرفته و تجربیات آنها حکایت از مثبت بودن نتایج چنین برنامه ای داشته است؛ متخصصان برنامه درسی در نظام آموزشی نیز برنامه درسی ملی ایران را تدوین نموده‌اند. تولید برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران بر اساس مبانی، ارزش‌ها و اهداف تربیت اسلامی و با استفاده از توانمندی‌های بومی و ملی و بهره‌برداری از تجربه‌های معتبر و موفق جهانی، در پاسخ به نیازها و مطالبات جامعه پویای ایران اسلامی، الگوی تازه‌ای از برنامه‌های درسی و تربیتی را ارائه می‌دهد و گامی مهم

در راستای مستندسازی و کیفیت بخشی نظام تعلیم و تربیت کشور که عبارت است از:

- توجه به اهداف متعالی تربیتی و نیازهای متنوع فراگیران و جامعه برای پرورش انسان طراز جمهوری اسلامی ایران؛
- ترسیم نقشه جامع و کلان محتوایی دستگاه رسمی و عمومی تعلیم و تربیت، به عنوان بخش مهمی از مهندسی فرهنگی کشور؛

- نوسازی و بازسازی قالب‌ها، راهبردها و رویکردهای درسی و تربیتی؛

- ارائه الگویی منسجم، کارآمد و اثربخش برای تولید برنامه‌ها، مواد، رسانه‌ها و منابع آموزشی و پرورشی، اهدافی است که در تولید و تدوین برنامه درسی ملی کشور مد نظر بوده است (دبیرخانه طرح و تولید برنامه درسی، نگاشت پنجم ۲۰۱۰). " برنامه درسی ملی نقشه برنامه درسی و چارت نظام برنامه‌ریزی درسی کشور و راهنمایی برای تحقق رساندن اهداف آموزش و پرورش " است. با توجه به مطالب گفته شده هدف اصلی پژوهش آن بوده است که با استفاده از تجربیات جهانی و وضعیت موجود نظام برنامه‌ریزی کشور ضمن شناسایی مؤلفه‌های برنامه درسی نیمه متمرکز، میزان هماهنگی بین مؤلفه‌های برنامه درسی نیمه متمرکز که عبارتند از: اهداف و مقاصد، رویکردهای طراحی و تدوین، شاخص‌های اجرایی، شاخص‌های ارزشیابی و اصلاح برنامه درسی نیمه متمرکز با برنامه درسی ملی ایران بررسی شود. پژوهش حاضر در پی بررسی این پرسش اساسی بوده است که: با توجه به وضعیت موجود نظام برنامه درسی کشور، طراحی الگوی برنامه درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی دوره اول متوسطه ایران چگونه است؟

مواد و روش‌ها

روش انجام پژوهش، تحقیق زمینه‌ای در پژوهش موردی و زمینه‌ای توجه محقق بیشتر به آن نکات و عوامل مهم و یا با معنی است که به صورتی در شناخت گذشته و حال یا مطالعه میزان تغییرات یک مورد خاص مؤثر است (نادری و سیف نراقی، ۲۰۱۳) است. الف- جامعه آماری شامل دو گروه: ۱- استادان و متخصصان برنامه درسی به تعداد ۷۹ نفر ۲- معلمان دوره اول متوسطه به تعداد ۴۶۶ نفر بودند. حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان، برای گروه اول ۵۲ نفر و برای گروه دوم ۸۴ برآورد گردید و به روش تصادفی ساده انتخاب شده‌اند. برای گردآوری داده‌ها، متون نظری و پژوهش‌های پیشین، در ارتباط با موضوع، مورد بررسی و مطالعه قرار گرفت، سپس پرسشنامه‌ای با

می‌دهد هماهنگی و انسجام درونی کل پرسشنامه بسیار خوب بوده و پرسشنامه از پایایی مناسبی برخوردار است. در این پژوهش به منظور بررسی و تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (محاسبه فراوانی، درصد، جدول توزیع فراوانی) و استنباطی غیر مشروط (خی دو) استفاده شده است.

۳۶ سؤال، تدوین شد. پرسشنامه براساس پنج درجه‌ای لیکرت تدوین شده است. برای اطمینان از روایی محتوایی، پرسشنامه در اختیار تعدادی از متخصصان و کارشناسان برنامه درسی قرار داده شده است و بر حسب نظرات تخصصی آنها پیرامون گویه‌ها، پرسشنامه اصلاح شده است. پایایی ابزار نیز با استفاده از روش آماری آلفای کرونباخ تعیین شده که نتیجه آن ۰/۹۵ است که نشان

یافته‌ها

جدول شماره ۱- فراوانی و درصد نظر معلمان و متخصصان برای سؤال اول

جمع	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		شاخص‌ها گروه‌ها
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۸۴	۱۲	۱۰	۴۴	۳۷	۳۶	۳۰	۶	۵	۲	۲	معلمان
۵۲	۱۰	۵	۴۳	۲۳	۳۳	۱۷	۱۰	۵	۴	۲	متخصصان

$$X^2 = ۳/۳۲$$

۴=درجه آزادی

۰/۰۵=میزان ریسک خطا

شناسایی اهداف و مقاصد برنامه درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی بر متوسط و بالاتر از متوسط متمرکز شده است پس با ۰/۹۵ اطمینان بیان می‌شود که بین نظر دو گروه فوق در خصوص شناسایی اهداف و مقاصد برنامه درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی تفاوت معنی‌دار وجود ندارد.

با توجه به اینکه مقدار X^2 محاسبه شده (۳/۳۲) از مقدار X^2 جدول در سطح خطای (۰/۰۵) با درجه آزادی (۴) یعنی (۹/۴۹) کوچک‌تر است، فرض صفر یعنی نبود تفاوت در توزیع نظرات دو گروه تأیید و فرض تحقیق رد می‌شود. به سخن دیگر و با عنایت به محتویات جدول نتیجه‌گیری می‌شود که در مجموع نظر بیش از ۸۹ درصد معلمان و متخصصان برنامه‌ریزی درسی در خصوص

جدول شماره ۲- فراوانی و درصد نظر معلمان و متخصصان برای سؤال دو

جمع	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		شاخصها گروهها
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۸۴	۱۱	۹	۴۶	۳۸	۲۳	۲۲	۱۵	۱	۵	۳	معلمان
۵۲	۱۲	۶	۴۴	۲۳	۳۳	۱۷	۱۰	۵	۲	۱	متخصصان

$$X^2 = ۴/۷۶$$

۴=درجه آزادی

۰/۰۵=میزان ریسک خطا

رویکردهای طراحی و تدوین برنامه درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی بر متوسط و بالاتر از متوسط متمرکز شده است پس با ۰/۹۵ اطمینان بیان می‌شود که بین نظردو گروه فوق درخصوص شناسایی رویکردهای طراحی و تدوین برنامه درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی تفاوت معنی دار وجود ندارد.

با توجه به اینکه مقدار X^2 محاسبه شده (۴/۷۶) از مقدار X^2 جدول در سطح خطای (۰/۰۵) با درجه آزادی (۴) یعنی (۹/۴۹) کوچک تر است، فرض صفر یعنی نبود تفاوت در توزیع نظرات دو گروه تأیید و فرض تحقیق رد می‌شود. به سخن دیگر و با عنایت به محتویات جدول نتیجه گیری می‌شود که در مجموع نظر بیش از ۸۵ درصد معلمان و متخصصان برنامه‌ریزی درسی درخصوص شناسایی

جدول شماره ۳: فراوانی و درصد نظر معلمان و متخصصان برای سؤال سه

جمع	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		شاخصها گروهها
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۸۴	۱۱	۹	۴۴	۳۷	۳۱	۲۶	۱۲	۱۰	۲	۲	معلمان
۵۲	۷	۴	۴۴	۲۲	۳۴	۱۸	۱۱	۶	۴	۲	متخصصان

$$X^2 = ۳/۴۱$$

۴=درجه آزادی

۰/۰۵=میزان ریسک خطا

شناسایی شاخص‌های اجرای برنامه درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی بر متوسط و بالاتر از متوسط متمرکز شده است پس با ۰/۹۵ اطمینان بیان می‌شود که بین نظر دو گروه فوق درخصوص شناسایی شاخص‌های اجرای برنامه درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی تفاوت معنی دار وجود ندارد.

با توجه به اینکه مقدار X^2 محاسبه شده (۳/۴۱) از مقدار X^2 جدول در سطح خطای (۰/۰۵) با درجه آزادی (۴) یعنی (۹/۴۹) کوچک تر است، فرض صفر یعنی نبود تفاوت در توزیع نظرات دو گروه تأیید و فرض تحقیق رد می‌شود. به سخن دیگر و با عنایت به محتویات جدول نتیجه گیری می‌شود که در مجموع نظر بیش از ۸۶ درصد معلمان و متخصصان برنامه‌ریزی درسی درخصوص

جدول شماره ۴- فراوانی و درصد نظر معلمان و متخصصان برای سؤال چهار

جمع	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		شاخصها گروهها
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۸۴	۷	۶	۴۳	۳۷	۳۲	۲۸	۱۳	۱۰	۵	۳	معلمان
۵۲	۱۵	۸	۴۰	۲۱	۳۳	۱۷	۸	۴	۴	۲	متخصصان

$$X^2 = ۳/۶۶$$

۴=درجه آزادی

۰/۰۵=میزان ریسک خطا

اجتماعی رعایت گردد، بهتر است با تفویض اختیاراتی به مناطق جهت اشاعه فرهنگ هر منطقه، آنها را ملزم به پیروی از مدیریت مرکزی نمود. بدین ترتیب با تلفیق ویژگی‌های نظام متمرکز و غیر متمرکز پیشرفتی در عملکرد تربیتی حاصل می‌گردد. در این شیوه برنامه‌ریزی، فرم برنامه ریزی از حالت متمرکز خود خارج می‌شود و با حفظ نظارت مرکزی به صورت نیمه متمرکز و در پاره‌ای مسایل هم به صورت غیر متمرکز طراحی و اجرا می‌گردد. در این نظام نیمه متمرکز به معلمین اختیاراتی داده می‌شود که در برنامه‌های از پیش تعیین شده، مطابق شرایط موجود، تغییراتی جزئی ایجاد کنند. لذا معلم در نظام نیمه متمرکز به عنوان یک مجری فعال در عرصه برنامه‌ریزی درسی ایفای نقش می‌کند.

نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر طراحی الگوی برنامه درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی دوره اول متوسطه ایران بود. همانگونه که در مبحث نتایج ذکر گردید، یافته‌های تحقیق حاضر نشان داد که بین نظر دو گروه (متخصصان و معلمان) درخصوص شناسایی اهداف و مقاصد برنامه درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی تفاوت معنی‌دار وجود ندارد. یافته‌های این پژوهش در ارتباط با فرضیه یک با نتایج تحقیقات معافی و همکاران (۲۰۱۱)، عصاره (۲۰۱۲)، ایزدی (۱۹۹۲)، فتحی و اجارگاه (۲۰۱۲)، خندقی و همکاران (۲۰۱۱)، هم‌خوانی دارد. کارلسن (۱۹۹۹) نقل از گویا و همکاران، (۲۰۰۸) عقیده دارد که در تدوین اهداف تمرکز زدایی در برنامه درسی با توجه به قدرت‌های محلی و بومی انجام گیرد زیرا در مقایسه با دولت مرکزی، اطلاعات بیشتری در مورد وضعیت محلی و بومی دارند، بیشتر قادر به ابداع و نوآوری خواهند بود. همچنان که امکان جذب کمک‌های مالی بسیاری را نیز از منابع بومی فراهم می‌آورند. طبیعی است که در چنین وضعیتی، آموزش از طریق صنایع و اقتصاد ملی جهت می‌گیرد. علاوه بر اینها، از جمله دلایلی که کارلسن برای حمایت از تمرکز زدایی ذکر کرده، این است که عدم تمرکز، به خصوص عدم تمرکز آموزشی، راهکاری برای تقویت فرهنگ‌های بومی، اجتماعات بومی و اقتصاد بومی است. زیرا اولیای مدارس می‌توانند برنامه‌ها و فعالیت‌هایی را طراحی کنند که در آنها، دانش آموزان، احساس تعلق به جامعه را تجربه کنند و از نقشی که باید در آن جامعه بازی کنند، آگاه شوند و این موضوع، اثر مثبتی بر انگیزه و یادگیری آنها می‌گذارد. برای تبیین اهداف و مقاصد تمرکززدایی در نظام آموزشی، برنامه‌های

با توجه به اینکه مقدار X^2 محاسبه شده (۳/۶۶) از مقدار X^2 جدول در سطح خطای (۰/۰۵) با درجه آزادی (۴) یعنی (۹/۴۹) کوچک‌تر است، فرض صفر یعنی نبود تفاوت در توزیع نظرات دو گروه تأیید و فرض تحقیق رد می‌شود. به سخن دیگر و با عنایت به محتویات جدول نتیجه‌گیری می‌شود که در مجموع نظر بیش از ۸۲ درصد معلمان و متخصصان برنامه‌ریزی درسی درخصوص شناسایی شاخص‌های ارزشیابی و اصلاح برنامه درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی بر متوسط و بالاتر از متوسط متمرکز شده است پس با ۰/۹۵ اطمینان بیان می‌شود که بین نظردو گروه فوق درخصوص شناسایی شاخص‌های ارزشیابی و اصلاح برنامه درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی تفاوت معنی‌دار وجود ندارد.

بحث

نظام آموزش و پرورش هم‌چون سایر نظام‌ها دارای اجزا و عواملی است و یکی از اجزای مهم آن نظام برنامه‌ریزی درسی است که مهم‌ترین عنصر دستیابی به هدف‌ها و آرمان‌های یک ملت است. شیوه اجرای برنامه درسی تا حدود زیادی تابع نظام برنامه‌ریزی درسی است. از آنجا که تلاش برای ایجاد نوع خاصی از ارتباط بین اجزای یک نظام به گونه‌ای که مقصود خاصی را متحقق نماید، برنامه ریزی خوانده می‌شود، لذا برنامه‌ریزی مستلزم تصمیم‌گیری است. نوع تصمیم‌گیری که براساس میزان دخالت هریک از اجزای یک نظام در این عمل مشخص می‌گردد، معیاری برای انتخاب نظام برنامه‌ریزی درسی به حساب می‌آید. از آنجا که امکانات و شرایط در هر منطقه برای تصمیم‌گیری در زمینه طراحی و تدوین و اجرای برنامه درسی یکسان نیست، لذا این امر ایجاب می‌کند که در هر منطقه با توجه به نیازهای خاص آن منطقه برنامه درسی اجرا گردد. کشور ایران از ابعاد مختلف زندگی اجتماعی و شرایط اقلیمی متفاوتی در مناطق مختلف برخوردار است. بدین ترتیب تصمیم‌گیری در باب «اهداف و مقاصد»، «طراحی و تدوین»، «شاخص‌های اجرای» «شاخص‌های ارزشیابی و اصلاح» بایستی به شکلی انجام گیری که در شرایط خاص هر منطقه بیشترین فایده را به دنبال داشته باشد. (موسی پور ۱۹۹۲) بیان می‌کند که اگر واحدهای مختلف یک نظام در چهارچوب طرح کلی و اصول مدونی که از جانب یک واحد مرکزی تعیین می‌شود، مختار به اخذ تصمیم در مورد کارهای خود باشند، برنامه‌ریزی نیمه متمرکز به انجام رسیده است. اگر هدف این باشد که در آموزش و پرورش جامعه‌ای عدالت

درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی تفاوت معنی دار وجود ندارد. یافته های این پژوهش در ارتباط با فرضیه شش با نتایج تحقیقات مهرمحمدی (۲۰۱۱)، معافی و همکاران (۲۰۱۱)، ایزدی (۲۰۰۰)، خندقی و همکاران (۲۰۱۱)، یارمحمدیان (۲۰۰۲)، بچر (۱۹۸۹)، یوتومو (۲۰۰۵)، لوندونوپولو (۲۰۰۵) همخوانی دارد. فتحی واجارگاه (۲۰۱۲) بیان می کند در برنامه درسی نیمه متمرکز ارزشیابی بیشتر به صورت ارزشیابی مشارکتی است که در آن صرفاً تلاش علمی متخصصان به حساب نمی آید، بلکه بررسی زیستی عمیق یک تجربه ای اشتراکی تلقی می شود که به اتفاق همه طرف های ذینفع انجام می گیرد. در این مدل ارزشیابی، یادگیرنده به صورت ارزشیاب و ارزشیاب به صورت یادگیرنده در می آید. تصمیمات درباره اهداف، مقاصد، استانداردها و ابزار ارزشیابی به شیوه مشارکتی اتخاذ می شوند. اطلاعات شخصی بین آنها مبادله می شود. داده ها به صورت جمعی مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرند و قضاوت نیز به شیوه گروهی صورت می گیرد.

پیشنهادهای

- ۱- برنامه درسی نیمه متمرکز به مقدار زیادی متأثر از سطح توسعه یافتگی و روند تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی است و چنین تحولی باید در حکم یک راهبرد اساسی در نظام آموزشی ایران پذیرفته شود.
- ۲- ایجاد زمینه مساعد برای پژوهش ها و حرکت های تحول جویانه در مؤسسات علمی و تحقیقاتی در سطح آموزش و پرورش و دانشگاه ها و انجمن های تخصصی فراهم گردد.
- ۳- توجه به توسعه تلفیقی راهبردهای اجرایی برای برنامه درسی نیمه متمرکز، در نظام آموزش و پرورش ایران.
- ۴- باید به ایجاد تحول در روابط عناصر اصلی آموزش چون سازمان آموزشی، مدرسه و معلمان و قدرت یافتن مدرسه در قالب نظام آموزشی نیمه متمرکز توجه اساسی داشت.
- ۵- به اقتدار مدرسه و محیط آموزشی جهت حرکات تحول جویانه در راستای اصول و معیارهای مدرسه محوری توجه اساسی شود.

References

Asareh, A 2012, Globalization and national curriculum development . *Journal of Curriculum Studies*. No. 25, Pp. 94-67. { in Persian }

نیمه متمرکز برگرفته از رویکردهای موضوع مداری، فرآیندهای شناختی، انسان گرایی، دانش آموز مداری، انسان اجتماعی و انتقال میراث فرهنگی صورت می پذیرد. همچنین یافته های تحقیق حاضر نشان داد که بین نظر دو گروه (متخصصان و معلمان) درخصوص شناسایی رویکردهای طراحی و تدوین برنامه درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی تفاوت معنی دار وجود ندارد. یافته های این پژوهش در ارتباط با فرضیه دو با نتایج تحقیقات مهرمحمدی (۲۰۱۱)، معافی و همکاران (۲۰۱۱)، خندقی و همکاران (۲۰۱۱)، ایزدی (۲۰۰۰)، فتحی واجارگاه (۲۰۱۲)، همخوانی دارد. در پژوهشی که خندقی و همکاران در سال (۲۰۱۱) انجام داده است نشان می دهد که تمرکز گرایی در طراحی و تدوین برنامه های درسی، دیدگاه سنتی و حاکم در حوزه برنامه ریزی درسی است و کار طراحی و تدوین برنامه های درسی در بیشتر نظام های آموزشی جهان تا اواخر قرن بیستم میلادی به صورت متمرکز دنبال شده است. نکته اساسی اینکه طراحی برنامه درسی نقشه مفهومی برای تولیدکنندگان برنامه درسی است. ناظر به تعیین منابع، شناسایی عناصر تشکیل دهنده برنامه و نوع تصمیم هایی است که در ارتباط با هر یک از آنها گرفته می شود. در این پژوهش یافته ها نشان داد که بین نظر دو گروه (متخصصان و معلمان) درخصوص شناسایی رویکردهای اجرای برنامه درسی نیمه متمرکز هماهنگ با برنامه درسی ملی تفاوت معنی دار وجود ندارد. یافته های این پژوهش در ارتباط با فرضیه سه با نتایج تحقیقات یافته های این پژوهش در ارتباط با فرضیه پنج با نتایج با تحقیقات مهرمحمدی (۱۳۹۰)، معافی و همکاران (۲۰۱۱)، ایزدی (۲۰۰۰)، خندقی و همکاران (۲۰۱۱)، یارمحمدیان (۲۰۰۲)، ونگ (۲۰۰۴) همخوانی دارد. فتحی واجارگاه (۲۰۱۱) در کتاب خود با عنوان «اصول برنامه ریزی درسی» بیان می کند که شیوه اجرای برنامه های درسی بیشتر تابع نظام برنامه ریزی درسی است. برنامه درسی هم می تواند توسط عوامل درونی نظیر نیروهای موجود در سطح مدارس، مناطق یا جامعه محلی تدوین شود و هم توسط عوامل خارجی نظیر مراکز و مؤسسات مرکزی در سطح کشور باشد؛ این نظام های مختلف، شیوه های متفاوتی را برای اجرای برنامه های درسی در عمل دنبال می کنند اما در هر صورت، معلمان و مجریان در فرآیند اجرای برنامه های درسی درگیر هستند یافته های تحقیق حاضر نشان داد که بین نظر دو گروه (متخصصان و معلمان) درخصوص شناسایی شاخص های ارزشیابی و اصلاح برنامه

- Musapur ,N 1992 , *Secondary education planning principles*. Tehran: publication. { in Persian}.
- Naderi , A, seif naraghi, M 2013, *Research methods and the evaluation of Humanities*, Tehran Arasbaran publication. { in Persian}.
- Secretariat curriculum design and development 2010, Curriculum Islamic Republic of Iran. *Third Edition*. Tehran: Research organization and lesson planning. { in Persian}.
- Secretariat curriculum design and development 2011, Curriculum Islamic Republic of Iran . *Seventh Edition*. Tehran: Research organization and lesson planning. { in Persian}.
- Wong, Naikei, M 2004, Educational reform in Japan and Hong Kong: A comparative study of curriculum decentralization. University of Hong Kong (People's Republic of China).
- Yarmohammadian , M.H, et al 2002, Feasibility and solutions for the decentralized educational system and entrusting . *Science and Research* . Islamic Azad University Asfhan. khorasgan. Pp.1-24 . { in Persian}.
- Yazidis, S 2000, Iran's semi-centralized model for curriculum design system . Tehran: *tarbeyat modares university*. { in Persian}.
- Bocher, L 1989, Outcome-based education: imposing a model for curriculum development. *International Journal of Educatory*, Vol.9, No.2, Pp. 180- 192.
- Bocher, T 1989, *The national curriculum and the implementation gap in*.
- Carlsen, E 1999, Challenges of curriculum reform in the context of decentralization: The response of teachers to a competence-based curriculum (CBC) and its implementation in schools, Ph.D. dissertation, University of Pittsburgh. *Curriculum Studies*. First Year, No. 4, Pp.17-28. {in Persian}.
- Fathi vajargah, k 2012 ,*Curriculum to new identities*. Tehran: Ayzh. { in Persian}.
- Guya , Z , Qdksaz Khosroshahi, L 2008, A new explanation for centralization and decentralization in Iran . { in Persian}.
- Henson, Kenneth T. 1998, *Curriculum Development for Education Reform*, New York: Longman Inc.
- Khandaghi, maghsoud, A. Goodarzi, SMA 2011, Iran's regional system design curriculum. *Journal of Curriculum Studies*. No. 23, Pp. 76-109. { in Persian}.
- Londono Polo, Isabel 2005, Decentralization of education in Colombia from the perspective of the local participants: Learning in the context of implementation. Ed. Dissertation. Harvard University.
- Mehrmohammadi, M, etal 2011, Curriculum, views, approaches and perspectives. { in Persian}.
- Moafi , M, Yazdani, J 2011, A comparative study of different methods of design, validation, implementation of the national curriculum in different countries and provide a model using the results .Tehran: Organization for Research and Educational Planning. { in Persian}.

Designing a Semi-centralized Curriculum Model Accompanied With National Curriculum in Junior high School in Iran

Keyvan tiari^{1,*}

Ezatollah Naderi¹

Maryam Seif Naraghi¹

¹:Department of Educational Science, Science and Research branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Abstract: The purpose of this study is to provide an optimal model for semi-centralized curriculum in accordance with the national curriculum of the first period of high school in Iran and its evaluation from the perspective of the curriculum experts and related teachers and presentation of recommendations in relation to semi-centralized curriculum to improve the national curriculum. Research methodology, is applied and this study is an evaluative study. The researcher has used "field research" in order to conduct the study. Statistical population studied in this research consists of two groups: (1) 79 people from faculty members and third semester students studying curriculum planning in universities of Tehran, including Kharazmi University, Tarbiat Modarres University, Shahid Beheshti University, Allameh Tabatabaei University, Shahid Rajai University, Tehran University and Islamic Azad University, Research and Sciences Branch 2- first period of high school teachers of Baharestan with job titles including teachers, deputies and assistants with a bachelor's degree, master's degree and Ph.D students who were 466 subjects. In the present study, three hypotheses were tested, all of which were rejected in this study. The data collection tools included a researcher made questionnaire, and this questionnaire consisted of 36 questions. To check the validity of the questionnaire the opinions of advisor and supervisor professors were used who confirmed the face and content validity. In general, Data Analysis showed the sameness of the opinion distribution of the experts (professors and Ph.D students studying curriculum planning) and teachers to use the semi-centralized curriculum model to explain the semi-centralized curriculum component in accordance with National Curriculum of first period of high school in Iran which was at the average level or higher than the average. The results of this study are a strategy to develop decentralization in the national curriculum planning.

Keywords: Semi-Centralized Curriculum, Centraliation, Decentralization National Curriculum.

*Corresponding author: Department of Educational Science, Science and Research branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Email: kivan.tayari@yahoo.cim